

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség készírtok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 6.

Tisza és a tisztviselők fizetése.*)

Tisza Kálmán Nagyvárad város országos képviselőjének programbeszéde után és ennek még közvetlen hatása alatt mindenkinek be kell látnia, hogy sokkal szélesebb hullámokat vetett a köztisztviselők mozgalma, sokkal mélyebben és komolyabban tárgyalandó ez a kérdés, sem hogy azt oly vezető állampolitikusok, mint a minők Tisza és Horánszky, mellőzhették volna programbeszédeikből.

Mig azonban egyrészt ez a mi állami dolgunkkal való komoly és szinte aggó foglalkozás adja meg ennek a mozgalomnak komoly kritikáját, addig másrészt valóban kétségbe kell esnünk a formán, a melyen velünk egy a Lukács László körmöczbányai, mint a Horánszky és Tisza Kálmán beszédei végezni akarnak. — Amint beszédeknek azon részéhez érnek, melyben rólunk lesz a szó, szépen vagy kevésbé szépen leszidnak bennünket s bizony szegény tordaiaknak sok jut a szemrehányásból a kezdeményezésért. De mert azt mindnyá-

*) Hogy a váradai tisztviselők nagyon is érdek-
lőnek Tisza beszámolója iránt, érthető és természetes dolog. Hiszen a hivatalfőnökök előzékenyen figyelmeztetik ilyenkor munkatársaikat, hogy: — Uram! mindjárt kezdődik Tisza beszámolója, menjünk hallgassuk meg s nyomban kifüröl a hivatal, bármilyen sürgős dolog legyen is. Ezuttal más is vonzotta őket a beszámoló meghallgatására. Híre járt, hogy programjába felveszi Tisza a tisztviselők fizetésének parlamenti akcióját. Hogy várakozásukat nem elégitette ki a beszámoló, — tanuja e cikk, melyek a tisztviselők kezéből kaptunk.

Szerk.

jan kénytelenek elismerni, hogy maga a mozgalom tárgya jogos, meg is ígéri, hogy érdekében buzgón közre fognak működni.

Tisza Kálmán talán éppen az aggkorraj járó feleslegesen túl messze menő aggályoskodásban már az államháztartás megrendüléséről és nyugodt alvásának elvesztéséről fél, ha a szegény tisztviselők anyagi helyzetének javítására pár millió fordítatnék a maga rendjén.

Ne féljen Kegyelmes Uram! Ennyire még nem vagyunk!

Igy még Magyarország jelenlegi finanszminisztere sem ijedt meg. Ő nem féltette Magyarország terület épséget s arról sem panaszkodott, hogy nyugodt alvása lenne veszélyeztetve.

Méltóztassék csak nyugodtan tovább is aludni, amint egy politikai érdemekben annyira megőszült komoly politikusnak a nyugodt alvási szüksége is van; és csak e hó 23-án kegyeskedjék felébredni és jó indulatú aggály nélküli lélekkel végighallgatni a mi legalázatosabb óhajainkat s tudom meg lesz Kegyelmes Uram győződve, hogy mi nem követelünk s soha nem is követeltünk, csak talán többen vagyunk szegények s rongyosak s elfojtott zokogásunk talán ezért hallatszik fel Kegyelmes Uramhoz!

A Tisza Kálmán nagy beszéde után önkénytelenül előtöltnak ezek a keserű könyvek, mert mig az egész magyar sajtó s a törvényhozás faktorainak legnagyobb része belátva a tisztviselők nagyon is ferde társadalmi helyzetét, egy szívvel-lélekkel törekednek megtalálni a megfelelő gyógyszert, melylyel ezen speciális magyar társadalmi betegséget gyó-

gyítani lehetne, addig egy nagy multu politikai vezérember, mint városunk szülöttje Tisza Kálmán, az egész mozgalomról igen kevés jóakarattal s tán inkább a kényszerűség hatásának látszatával és saját mulasztásainak ki-magyarozásával, nem létező rémképeknek oda-állításával nyilatkozik.

Mi okon és minő hatások benyomása alatt rosszalja Tisza Kálmán azon utat, melyen a mozgalom halad.

Ez az út sem nem sztrájkserű, sem nem követelő. Hiszen pusztán arra szoritkozik, hogy a legsimább formában, tudomására hozza a kormány és törvényhozásnak a magyarság egy betegségét s annak gyógyítására orvosságot kér. Hogy ez a maga útján jogos és méltányos és hogy ezt kívánni is szabad — maga Tisza Kálmán mondotta.

Ez a kívánalom pedig a létező viszonyok komoly megfontolásával rémképek alkotása nélkül és a teljesedés időpontjának figyelembe vételével nem akaszthatja meg az államügyek fejlesztését, nem zavarhatja meg az államháztartás egyensúlyát és semmi esetre sem fogja előidézni Magyarország politikai alászállását, de legkevésbé óhajtja elérni célját oly elképzelhetlenül is esztelen áldozathozás árán, mely feltétlenül előállana a véderőnél teendő időszerűtlen és indoktalan levonások által.

Ez a része Tisza nagy beszédének inkább hangulateltetés, de komolynak veendő politikai enunciatio nem lehetett. Ha Európa minden állama körülöttünk állandóan fejleszti véderőjét, ugyan ki lenne oly esztelen, hogy azt kívánná, hogy csak a Magyar-Osztrák monarchia nézze tétlenül e haladást.

Ilyen naiv gondolkozást még a szegény

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Gvámoltalan asszony.

Írta: Csehov Antal.

Bár a köszvény nagyon kinozta az éjszaka s emiatt az idegei nagyon izgatottak voltak: Kisztnov reggel mégis elment a hivatalba s rendesen fogadta a bank klienseit. Meglátszott rajta, hogy beteg és fáradt s elhaló hangon beszélt.

— Mi tetszik? — szólt egy asszonyhoz, aki vizözön előtti divat szerint készült köpenyt viselt, a melyben hátulról olyan volt, mint egy nagy lóbogár.

— Kérem szépen, kegyelmes uram, — szólt az asszony szaporán, — az én férjem Sesukin árvaszéki ülnök, öt hónapig beteg volt s bocsánatot kérek, amíg ottkon volt és gyógyították a doktorok, elbocsátották a szolgálatból s mikor elmentem a fizetéséért, kegyelmes uram, huszonnégy rubelt és harminczhat kopeket lehuztak a fizetéséből!

Kisztnov elvette az asszonynak az irását és elolvasta.

— Engedjen meg, — szólt végre vállatvonva, — én nem értem ezt a dolgot. Nagyságos asszonyom nem az illetékes hatósághoz fordult. Nekünk semmi közünk a dolgához. Tessék ahhoz a szakhoz fordulni, amelyben a férje alkalmazva volt.

— Ó, uram, már öt helyen voltam, és

sehol sem akarták még csak elfogadni se a kérvényemet! . . . Segítsen rajtam, kegyelmes uram!

— Mi nem tehetünk önért semmit . . . Nézze csak kérem, az ön férje, ha jól tudom, a belügyminiszterium árvaügyi szakosztályába van beosztva, mig a mi intézetünk egészen magánjellegű, kereskedelmi intézet. Közönséges bank. Nem tudom, hogy lehet ezt meg nem érteni!

— Kegyelmes uram, — szólt siránkozva Sesukin-né, — orvosi bizonyítványom van róla, hogy a férjem beteg volt! Itt van, nézze meg kérem!

— Nagyon szép, én el is hiszem — szólt Kisztnov izgatottan — én el is hiszem, de csak ismétlhetem, hogy nekünk nincs semmi közünk hozzá. Hihetetlen! Sőt szinte komikus! Hát a férje igazán nem tudja, hogy hova kellene fordulnia? Ön csak zavar bennünket s hiába vesztegeti az idejét. Oh . . . — Alexej Nikolajics — szólt aztán az egyik hivatalnoknak — kérem, magyarázza meg ezt a dolgot Sesukinnénak.

A hivatalnok bosszusan ment be egy szobába.

Félóra mulva Alexej Nikolajics már ott volt Kisztnovnál.

— No, mit végzett? — kérdezte Kisztnov fáradtan.

— Semmit sem végezhetünk Pjstr Alexandrics! Agyonbeszéli az embert ez az asszony . . . Egyszerűen mindig másról beszél . . .

— Én . . . én nem bírom a hangját hallgatni . . . Már belebetegszem . . . nem bírom ki tovább . . .

— Be kell hívni a portást, Pjstr Alexandrics, hogy dobja ki.

— Nem, nem! — szólt Kisztnov rémülten, — mert akkor olyan lármát csap, hogy az egész házban mindenki meghallja s aztán az ördög tudja, mit gondolnak majd rólunk . . . Próbálja meg kedvesem, hátha valahogyan megtudja magyarázni neki ezt a dolgot.

Néhány percz mulva már megint lehetett hallani Alexej Nikolajics hangját. Elmúlt egy negyed óra s az ő basszus hangját a könyvelő tenorja váltotta föl.

— Hihetetlenül aljas személy, — szólt Kisztnov felháborodva s idegesen vállat vont. — Olyan ostoba, mint a csizma, hogy az ördög vinné el. Azt hiszem megint újra kezdi a köszvényem . . . S a migrainem . . .

A szomszéd szobában Alexej Nikolajics végre elvesztette a türelmét. Az ujjával először az asztalon s aztán a homlokán kopogott.

— Egy szóval nem itt van a feje, — szólt, — hanem emitt . . .

— Na, na, — szólt az asszony megsértődve, — a feleségednek is mutogathatod a fejed . . . te söpredék! . . . Ne légy velem szemben nagyon szemtelen!

Alexej Nikolajics végtelen dühvel nézett rá s szerette volna elyelni, de végül mégis csak így szólt elhaló hangon:

tisztviselőkről sem lett volna szabad Tisza Kálmánnak feltételeznie, habár a politika nem a tisztviselők kenyere, de mikor azoknak legnagyobb része tizenhat évig tanult s néha olvasást.

Mindezeknek dacára azonban maga azon tény, hogy maga Tisza első sorban kívánt szólni a mozgalomról, melyről azt mondotta hogy »okvetlenül megoldandó kérdést fog a jövőben eredményezni«, bizonyára emelte a mozgalom nivóját s ha Tisza komolyan tette buzgó közreműködési ígértét — s miért tette volna fel az ellenkezőjét? — ugy egy ilyen komoly ígértetnek — különösen ha a képzelt rémképek a közeli kongresszus tisztító halála alatt elröppennek — hell hogy eredménye látható legyen,

Tehát reméljük!

U. K.

Választási mozgalom.

A közel jövőben megejtendő képviselő választások nem ígérnek zajtanoknak Belényesen sem. Belényes képviselő választása — leszámítva az utolsó választást — már régóta csendes, egyhangú volt s nem is volt rá egyéb, mint a kormány hivatalos jelöltjének a megjelzése. A belényesi szabad-*elvű* párt épen ezért most mozgolódik, hogy ne mindig »hivatalos jelölt«-öt válasszon, hanem maga kiáltsa ki jelöltjét. Egy fővárosi lapnak ama hite, hogy Belényesen a szabad-*elvű* párt egy eddig Pozsony megyében volt képviselő *katholikus papot* jelölne, nehezen felel meg a valóságnak, mert itt nem tudnak felőle. Kombinációk vannak eddig csak, de a párt még nem állapodott meg jelöltben.

Annál jobban mozgolódik a még újszülött *»belényesi 48-as és függetlenségi párt«*, amelynek helybeli elnöke Sipos Imre ev. ref. lelkész, a ki a mult választáson még testület-lekéstül nagy Gajáriota — kormánypárti volt. Még a mult hó, augusztus felében tartott gyűlésén jelölte a párt Kovács Lajos gyulai ügyvédet.

A hangulathoz persze nagyban hozzájárult Kossuth Ferencnek a levele is, amely-

ben üdvözölte a pártot s az a kijelentése, hogy szept. első napjaiban lejön Belényesbe Kovács jelölttel. Mint bírlék Kovács programbeszédét a napokban tartja meg, amelyre Kossuth kíséretében több függetlenségi képviselő is lejön. A függetlenségi párt abban bizik — hiszen tulnyomóan oláh vidék — hogy Vaskó és vidéke vele tart, mert a belényesi választóknak a jórésze a függetlenségnek a híve.

A keleti veszedelem.

Még folyvást ijesztő hírek érkeznek Bukarestből a román-orosz határon való csapatösszevonásokról. Romániai hírek szerint egy Jassyban időző magass állású orosz tiszt egy éjszágiró előtt ugy nyilatkozott, hogy a Pruth mentén most kétszázötvenezer orosz katona áll teljes fegyverben, de nem valószínű, hogy ennek a mozgósításnak háboru jelentőséget kellene tulajdonítani. Arra a kérdésre, hogy mely állam ellen irányulhat esetleg a nagy fegyverkezés, kijelentette a tiszt, hogy az orosz hadseregnek mostanában csakis a Balkánon akadhat dolga. Annyi bizonyos — mondá — s ezt legfelsőbb helyeken is konstatálták, hogy ez a koncentrált csapat mai szervezete mellett nagy dolgokat tudna művelni a Balkánon. Mostanában tért vissza egy moldvai földbirtokos is pruthmenti utazásából és beszéli, hogy a határon valóságos hadiállapot van. A román határvidéki parasztek közt a sok katonaság látára az a hit él, hogy Oroszország háborura készül Románia ellen. Az ellen a felhangzott vád ellen, hogy Oroszország a Balkánon intrikál, a Peterszb. Vjedomoszi erőlyesen tiltakozik, mondván: Oroszország keleti politikája, mint egyáltalán egész külpolitikája, ékesen szóló tettekkel bizonyította be a Balkán nyugalmának fenntartásában való lelkiismeretességét és ügyességét, ugy hogy egy kiváló magyar lapnak mesterséges agitációja nem vehet árnyékot sem az orosz diplomáciára, sem az osztrák-magyar-orosz viszonyra. Nem is kételkedünk benne, hogy a bécsi kabinet legkevésbé sem rokonszenvez az ilyen különös, Oroszország ellen irányuló izgató czikkekkel.

a haját s megint elkezdte a dolgot magyarázgatni.

— Hiszen már mondtam, nagyságos asszonyom . . . hogy ez a bank magánjellegű, kereskedelmi intézet . . . Mit kíván tőlünk?

Sesukinné végighallgatta ezt a beszédet, s nagyot sóhajtott:

— Igen, igen . . . De legyen olyan jó, kegyelmes uram, hogy vegyen pártfogásába, hogy egész életemben imádkozhassam önért. Ha az orvosi bizonyítvány is kevés, akkor a rendőrségtől hozok igazolványt . . . Kérem, rendelje el, hogy fizessék ki a pénzem!

Kisztunovnak a szemei előtt már forgott minden. Kilehelte az egész levegőt, ami csak a tüdejében volt s erőlenül lerokadt a karosszékre.

— Mennyit kíván? — kérdezte halkán.

— Huszonnégy rubel harminczhat kopeket. Kisztunov elővette a tárczáját, kivett belőle egy huszonnégy rubelést s átadta Sesukinnénak.

— Itt van . . . fogadja el . . . és aztán menjen!

Sesukinné belecsavarta a pénzt egy zsebkezdőbe, zsebbe dugta, s édes, finom, sőt kissé kaczer mosolylyal így szólt:

— Kegyelmes uram, a férjem nem kaphatná-e vissza a régi állását?

— Én nem tudom . . . elutazom . . . beteg vagyok, — szólt Kisztunov elhaló hangon — rettenetesen dobog a szívem mérgemben . . .

A kivándorlási törvény.

A belügyminiszteriumban serényen foly-
nak a kivándorlási törvényjavaslat tervezetének munkálatai. A kivándorlási törvény tervezete még ez évben elkészül, mikor is kodifikáló kidolgozásra kerül a sor. Ertesítésünk szerint a törvény körülbelül 1902. február hónapban kerül az országgyűlés elé tárgyalás czéljából.

Utóhangok.

— A lapok Tisza beszédéről. —

Még mindig tárgyalják a lapok Tisza Kálmán beszédét és pedig le is tárgyalják alaposan. Nem volt kormánypárti beszéd, amelyet ilyen egyhangulag megtámadott volna az egész magyar sajtó.

A *Magyar Szó* egyenesen ezt a felkiáltást bocsátja szélnek:

És ezek után megfoghatatlan, hogy miképp lehet Tisza Kálmán még mindig a szabad-*elvű* párt tagja!

A *Hazánk* Tisza anti-agrárius programját támadja.

Szell Kálmán ellen támadni nem mernek, mert annak kezében a hatalom, Szilágyival bírokkelni szintén nem lehet, hiszen a halottal vitázni gyáva merénylet lenne, maradnak tehát az agráriusok, kik Tiszák szemében a szervezett reakció és annál veszedelmesebb csoport, mert évek óta nem fáradtak belé a munkába s a kor szelleme eltagadhatatlanul kedvez törekvéseiknek. A hasadó hajnal erősödő világossága fáj a vén Tisza gyöngülő, sötétséghez vagy szürkülethez szokott szemének. De elméje, karja, tudása és tekintélye gyöngye immár ahhoz, hogy az új idők reá rohanó árját föltartóztathassa.

Tisza Kálmán érvei — és ezt szinte szígyenelve valljuk be szemben vele, aki 15 évig volt úr ebben az országban — nem mennek túl a merkantil lapok elkopott, lecsépelelt frázisain.

De a leghatározottabban a *Magyar Ál-
lam* ír pár rövid sorban Tiszáról.

Poézissel hattyudalnak, igazsággal a vén holló utolsó káromgásának lehetne mondani a Tisza Kálmán nagyváradi beszámolóját. Szármalmas alakká vált az egykor hatalmas pártvezér, aki ugy látszik inkább a maga megnyugtatóra zsörtölődik, mintsem a mások megijesztésére.

Hadüzenetnek ugyan nagyon komikus volna, ha Tisza Kálmánnak az inkompatibilitás megszigorítása és az agrárprogram ellen felgyült epéje okozta kifakadásait hadüzenetnek akarnák tekinteni. S az a megfoghatott vezérkar sem kelt többé féltelmet, mely Gajary Odönre, Tisza Istvánra, Fassie Tódorra, Örsley Kálmánra és Telegdy Józsefre szorult össze. Nem. Tisza Kálmán és személyes hív i nem fognak többé hadat vezetni, bármint adják is a komoly felkészülődést.

Végig olvasva a régi dicsőségéből kikopott pártvezér beszámolóját, nem kevesebb lesz a csodálkozás, hogy ezek a szük szemhatáru. a gazdasági kérdésekben a legprimitivabb tájékozottsággal rendelkező férfiu intézhette tizenöt évig az ország sorsát.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szeptember 8. Állami tisztviselők gyűlése a törvény-
széknel.

Szeptember 9. A biharmegyei négylet választmányi
ülése d. u. 4 órakor.

Szeptember 12. Városi közgyűlés.

Szeptember 18. Megyei gyűlés.

Szeptember 26. Borsajtó kiállítás Nagyváradon.

Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Ermihályfalván.

Szeptember 28. 29. Lóverseny Nagyváradon.

— Ki innen! Takarodjék ki!

— Micsoda?! ordított Sesukinné, — hogy merészel én velem így beszélni? Bár gyámoltalan, védtelen nő vagyok, ilyesmit még se tűrök el! Az én férjem árvaszéki ülnök! Ilyen söpredék! Azonnal megyek az ügyvédemhez.

— Takarodjál innen, vén szipirtó! — kiált rá Alexej Nikolajics.

Kisztunov kinyitja az ajtót s betekint a szobába.

— Mi történik itt? — kérdezre siralmas hangon.

Sesukinné, aki oly vörös volt, mint a rák, a szoba közepén állt és szemeit kimeresztve hadonászott a levegőben.

A hivatalnokok, a kik szintén elvörösödtek és már belefáradtak a botrányba, körülállották és tanácstalanul néztek rá.

— Kegyelmes uram, — szólt Sesukinné Kisztunovhoz — ez az ember . . . ez az ember . . . Őn megparancsolta neki, hogy az ügyemet intézze el s mest még kinevet! En gyámoltalan, védtelen nő vagyok . . . A férjem árvaszéki ülnök s én magam is egy őrnagynak vagyok a leánya!

— Jól van nagyságos asszony, — szólt Kisztunov sóhajtozva — majd megvizsgálom a dolgot . . . S intézkedem . . . csak menjen nyugodtan haza, majd megírom, hogy mit végeztem.

— Mikor kapom meg a pénzt, kegyelmes uram? Még ma szükségem van rá.

Kisztunov remegő kézzel végig simogatta

A szegény ember butora.

— A helyettes polgármester rosszalása. —

Nagy port vert fel nemrég Nagyvárad város adóügyi tanácsosának azon rendelete, hogy a szegény adózó polgároktól lefoglalt butorokat, ha az első árverés nem sikerül, a régi várasházához kell az újabb kitűzött árverést megelőző napon összehordani s ott kotya-vegyélik el a szegény ember butorát.

Ehhez az executióhoz az adóügyi tanácsnok a rendőrséget és a városi fogatokat akarta használni, azonban *Komlóssy József* gazdasági tanácsnok kereken kijelentette, hogy ilyen célra nincsen városi fogat.

Később az is kitűnt s ennek nyíltan is kifejezést adott a kir. pénzügyigazgató a csütörtöki közgyűlésen, hogy ez a drákói szigor s az abszurd rendelkezés tulajdonképpen nem is a pénzügyigazgatóság, hanem a városi adóügyi tanácsnok buzgalomból keletkezett. A pénzügyigazgatóság csupán azt követelte, hogy egyes befolyásos gazdag emberektől is szorgalmazták az adót, nem csak a szegény emberektől.

Rimler Károly helyettes polgármester a mint nyilvánosságra került a dolog, látva a felháborodást, azonnal intézkedett, hogy a kegyetlen, Bach-korszakba illő rendelet hatályon kívül helyeztessék.

A kir. pénzügyigazgató csütörtöki nyílt felvilágosítása után pedig leirt *Bordé Ferencz* adóügyi tanácsoshoz, a melyben bár más szavakkal, rosszalását fejezi ki s elrendeli, hogy a kérelmetlen szigor ne a szegény néppel, hanem gazdag makacs adózókkal szemben alkalmazza.

*

A helyettes polgármester leirata, a melyre még visszatérünk, a következő:

A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságának az adók és illetékek behajtása tárgyában 57285—II. sz. megkeresése alapján Tanácsnok ur az alárendelt és a behajtással foglalkozó ügyosztály vezetőket utasította, hogy a zálogtárgyak összeszedését eszközöljék s az árverést a lefoglalt tárgyakra együttesen tűzzék ki; ugyanakkor a tanácsoshoz előterjesztést tett, melyben a lefoglalt zálogtárgyak elszállítására városi igát, napszámosokat és azok elhelyezésére helyiséget kér.

A pénzügyigazgatóságtól vett értesülés szerint a fentebb említett rendelet épen a Tanácsnok ur személyes közbejötté és a helyettes pénzügyigazgatóval történt személyes megállapodás alapján adatot ki s a megállapodás értelmében a zálogtárgyak összeszedése nem általánosan értendő s nem minden hátralékosra, hanem csupán a makacs hátralékosokra vonatkozik, miután a pénzügyigazgatóság több ízben tapasztalta, hogy az adóhivatal a fizetőképes adózóktól a hátralékosokat azon a czímen, hogy az árverés vevők hiányában megtartható nem volt, nem hajtotta be, már pedig egyes makacs hátralékosokkal szemben a város érdekében is a pénzügyigazgatóság szigorúbb eljárást gyakorolhat.

Mivel pedig a rendeletnek nem az volt az intencziója, mint a melyet annak a Tanácsnok ur adott, annál fogva a zálogtárgyak összeszedésére kiadott rendeletét, valamint a tanácsoshoz intézett jelentésében foglalt kérelmet nem helyeslem s azt ezek folytán nem is támogathatom, hanem felhívom, hogy a kir. pénzügyigazgatóság rendeletének a szellemében az intézkedést

csakis a makacs adóhátralékosokkal szemben és a törvény értelmében rendelkezésére álló eszközökkel alkalmazza.

Nagyvárad, 1901. aug. 28.

Rimler Károly,

h. polgármester.

Katholikus főiskolai internátus-egyesület.

Néhány nappal ezelőtt említettük, hogy a fővárosban igen üdvös mozgalom indult meg, kath. szellemű főiskolai internátus alapítására.

Aki ismeri az egyetemi ifjúságnak nehéz helyzetét, ismeri a környező nehéz veszedelmet s a ki tudja azt, hogy az ifjúság a jövő — az nem fogja sajnálni az áldozatot e nemes és szükséges és szerfölött üdvös intézmény támogatására.

Teljes lélekkel pártoljuk ezt a magasztos eszmére irányuló mozgalmat s ajánljuk ezt olvasóink jóakaratu támogatásába.

Adjuk az egyesület felhívását a következőkben:

Mindenkor szerető figyelemmel kísérte a katolikus társadalom a hazai reményének, az egyetemi ifjúságnak lépteit és sohasem zárta el szívét, ha annak érdekében fordultak hozzá, honnan a nemzet sorsának jobb, eszményibb és erkölcsösebb irányba való terelését várjuk.

De nem elég a jóakarati nemes törekvésekkel szemben, hanem hathatós támogatásra is van szükség, ha ez ifjúság lelkesedését ébren tartani akarjuk. Mert közismert tény, hogy az anyagi nyomor szörnyű pusztítást okoz a főiskolai ifjúság körében; számos tagja elernyed a mindennapi kenyérért folytatott küzdelemben s nem egy elvesztvén ellenálló erejét, az anyagi megélhetésért feláldozza hitét meggyőződését s azon hazát és vallást nem ismerők táborához szegődik így szerzett tudásával, kik a nemzet ezer éves valláserkölcsei alapjának lerombolásán fáradoznak.

De sürgeti a katolikus társadalom segítő közbelépését az a számtalan erkölcsi veszedelem is, melynek az ifjúság — főként a fővárosban — ki van téve s mely intelligenciáink erkölcsi tisztaságát s ezzel nemcsak vallásos, hanem hazafias érzését is veszélyezteti.

E körülményeket tekintetbe véve mondta ki az 1900. évi katolikus nagygyűlés, hogy szükséges a *főiskolai katolikus ifjúság számára internátusok alakítása*, hogy ott a támogatásra szoruló ifjak ingyenes vagy kedvezményes ellátásban s mindnyájan — úgy szegények, mint gazdagok — katolikus szellemű nevelésben, vezetésben részesüljenek.

A nagygyűlés e határozatának megvalósítására alakult meg a *katholikus főiskolai internátus-egyesület*, mely jelen soraival a kath. társadalomhoz fordul, hogy magasztos célját részint tagok gyűjtésével, részint adományaival előmozdítani kegyeskedjék.

Tájékoztásul közöljük az egyesület alapszabályainak megfelelő pontjait:

2. §. Az egyesület célja: főiskolai hallgatók számára internátust állítani, melynek tagjai részint fizetők, részint pedig az egyesület anyagi eszközeinek megfelelőleg kedvezményes, vagy ingyenes teljes ellátásban, esetleg csak ingyenes lakásban részesülő főiskolai hallgatók.

4. §. Az egyesület tagjai: vagy alapítók, alapítók, rendesek, tiszteletbeliek és jötevők.

5. §. A ki az egyesület pénztárába fizetett adományának évi kamatait vagy egyébként (betétkészítés stb.) állandóan biztosított évi járadék által egy ifjunak 700 koronával számított egész évi ellátásban való részesítését lehetővé teszi *«nagy-alapító»*. A nagy-alapító oklevelet kap, alapítványa s az internátus egyik szobája az ő nevét vagy az általa megállapított nevet viseli, neve az internátus dísztermében megörökítettik s joga van az egyesület választmánya által eléje terjesztett három jelölt közül a segélyező személyét — ha másként nem intézkedett — meghatározni.

Alapító tagok azon egyesek vagy testületek, kik egyszersmindenkorra legalább 50 korona alapítványt tesznek és azt vagy egyszerre,

vagy egyenlő részletekben 5 év alatt az egyesület pénztárába beszedeltetik.

Az alapító tagok (egyesek, testületek, egyesületek, hatóságok) külön alapító levéllel az egyesület keretében oly alapítványt is tehetnek, melynek igényeseitől meghatározott föltételekkel bíró főiskolai hallgatók tekintendők.

6. §. *Rendes tag* az, aki az egyesület céljait évenként 3 koronával előmozdítja.

A tagsági kötelezettség állandó és csak a választmánynál írásbelileg bejelentett lemondás által szűnik meg. A lemondás érvénye az azt követő évben kezdődik.

7. §. Az egyesület jötevője mindaz, a ki bármily pénzüsséggel vagy más adománnyal járul az egyesület céljaihoz.

Bármily esekély adományt is a legnagyobb köszönettel fogad az egyesület, mert minden egyes fillér katolikus hitünk s magyar hazafiságunk szent ügyét szolgálja.

Katholikus egyesületeink vezetői kegyeskedjenek tagjaikat adakozásra és beiratkozásra buzdítani.

Kérünk továbbá mindenkit, kit a kilencszázados keresztény magyar nemzetiség eszméje lelkesít, hogy e dicső múlt felélesztéséért küzdő katolikus ifjúság támogatására egyesületünknek segítő kezet nyújtani kegyeskedjék.

Isten áldása lesz jutalma a katolikus ifjúság nagylelkű támogatóinak.

Kelt Budapesten, 1901. szeptember hava.

Ifj. Zichy János gr., Dr. Glattfelder Gyula,
elnökök.
a közp. papnevelő tanulmányi felügyelője, igazgató.

UJDONSÁGOK

* **A város világitása.** A közvilágítás fontos kérdésének megoldása foglalkoztatta tegnap a városi tanácsot. Ez idő szerint három ajánlatról lehet szó. A *Ganz* cégéről, a mely szerint a város házilag kezelné a villamos világitást, a *Forgalmi Bank* és a *décsi* társaság ellenben vállalati uton rendeznék be a világitást. Az ajánlattevők kötelezettsége szeptember hó 30-án lejár. A tanács felhívja a vállalkozókat, hogy ajánlatuk érvényességét hosszabbítsák meg. A végleges döntés előtt különben fel kell hívni a *gázgyárat* is, mert a szerződés szerint neki előnye van más vállalkozóval szemben. Az ügyet együttes ülésben tárgyalja a világitási bizottság és a tanács a tárgyalásra *Hollós József* műszaki tanácsost is meghívják.

* **A téli hivatalos idő beosztása.** A nyár folyamán a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságnál és a kir. városi adóhivataloknál a hivatalos időt délelőttre szorították és pedig reggeli 7 órától déli 1 óráig. Mivel a nyárnak immár vége, a kir. pénzügyigazgatóságnál és a kir. adóhivatalban szeptember hó 15-től megváltoztatják a hivatalos időt s a téli rendszert léptetik életbe, vagyis délelőtt és délután lesznek a hivatalos órák. A városi adóhivatalnál szeptember 15-től szintén ilyen hivatalos beosztás lesz.

* **Mibe kerül a színház fűtése és világitása.** A városi mérnöki hivatal összeállította a számadást, hogy mibe került az elmúlt téli szezon alatt a nagyvárad Szigligeti-színház fűtése és világitása. A villamos világitás 8316 koronába került, de ebből csak 6966 koronát számláltak fel a *Somogyi Károly* szinigazgató terhére, míg a különbözet a város terhére esik, a próbavilágitásokért. A fűtésért 4487 koronát számláltak fel a szinigazgatónak, mert az egész költség 30 percenitjét a város terhére irták a próbafűtésekért és az épület száritása végett eszközölt hosszabb fűtésért. *Somogyi Károly* szinigazgató azonban nem fogadja el ezen számadást, mert kevésnek tartja azt az összeget, amit a város terhére irtak az egész fűtési és világitási költségből. Az ügyet beterjeszti a tanács a közgyűlés elé.

* **Tisza Kálmán ellenjelöltje.** Nagyváradon nagyon csendes a politikai élet, sőt egy Tisza czéczótól eltekintve, ilyenről nem is lehet nálunk beszélni. A választások már a küszöbön vannak, de még semmi mozgalom nincs, amint hogy nem is lesz. Az ellenzék azonban még sem engedi egészen simán lezajlani a képviselőválasztást. A nagyváradi 48-as függetlenségi párt egyik vezéremberétől olyan értesülést vettünk, hogy a párt semmi körülmények között nem engedi azt meg, miszerint Tisza Kálmánt nagyváradon egyhangúlag válasszák meg. Okvetlen léptetnek fel vele szemben ellenjelöltet, bár a nélkül, hogy a győzelemre gondolnának. A jelölt személyében még nem állapodtak meg. Valószínűleg egyik nagyváradi ügyvéd lép fel.

* **Tudnivalók a pénzről.** Az Osztrák-magyar bank szeptember elsején kezdte meg tudvalevőleg a tizforintos bankjegyek bevonását. A huszkoronás bankjegyek a tizforintosok tulajdonos részét máris kiszorították a forgalomból és így rövid idő múlva alig látunk már ilyeneket. A tizforintos bankjegyek 1881. január 3-án, tehát 20 és fél évvel ezelőtt kerültek forgalomba. A tizforintos bankjegyeket egy éven belül váltja be a bank és még kész fizetés gyanánt is elfogadja. Később egy bizonyos időpontig már csak beváltás útján, ezen időpontig tul pedig csak kivételes kérelem mellett fogja elfogadni. Végül pedig egy bizonyos határidőt fognak kiszabni, melyen tul a tizforintosok érvénytelenek lesznek. Érdekes különben, hogy a huszkoronás bankjegyeknek sincs állandó jellegük, hanem a kész fizetések felvételével teljesen elfognak tűnni a forgalomból. A bankszabály értelmében ugyanis a készfizetések felvétele után a legkisebb bankjegy az ötkoronás lesz.

* **Csalás a vámjegyekkel.** Sok baj van Nagyváradon a vámok kezelésénél. A vámal-kalmazottak által elkövetett lopások és visszaélések ügyében Komlóssy József tanácsnok folytatja a vizsgálatot. A vámoknál azonban nemcsak a vámosok követtek el csalást, hanem a vásárosok parasztok is kitanulták a város megkárosításának azt a módját, amelyet a vámosok üztek. Orsovecz János bárándi lakost megcsípték a baromvásárban, egy régi jeggyel, amelyet előmutatott, ahelyett, hogy új vámjegyet váltott volna. Mikor megmotozták, egy csapat különféle színű régi vámczédulát találtak nála. A rendőrség 6 korona pénzbüntetésre ítélte a csalót. A városi tanács az ítéletet helybenhagyta.

* **Rendelet a fizetésről.** A hónap elseje az emberiség egy jó részének öröm napja, mely a hétköznapokat is ünneppé varázsolja. A sok türes zseb tulajdonosa alig várja a fizetés napját, mely végét szakítja a hónapvégi bőjti állapotnak s keserves vértanúságnak. Szembetűnő ez a jelenség a hivatali fizető pénztáraknál, melyek valóságos ostrom alatt vannak a hó elején, úgy hogy a pénztár személyzete alig tud eleget tenni s beleverejtékezik abbéli törekvésébe, hogy embertársainak örömet szerezzen. Rímler Károly helyettes polgármester, kinek figyelme mindenre kiterjed, most egy üdvös és szolgálati szempontból humanus rendeletet bocsájtott ki a városi hivatalok vezetőihez, melyben utasítja őket, hogy alantasaik a fizetési nyugtákat minden hó 25-én nyújtsák be a városi pénztárhoz, mert ha ezt elmulasztják, illetményeiket a hó 10-ig fel nem vehetik. — A rendelet sok bajtól és kellemetlenségtől fogja megkímélni a számvévközi és pénztári hivatalokat; az első ilyenmü ukázt különben 1896-ban adták ki, de úgy lat-szik, az már feledésbe ment.

* **A kumberlandi herceg gyásza.** Gmundenből táviratozzák, hogy a kumberlandi herceg fia ma délelőtt meghalt. A halál oka az volt, hogy egy lenyelt cseresznyemag átfurta a beleit.

* **Véletlen vagy szándékos emberölés.** A poklosteleki hegyen Kis András, a Khoner-féle szőlő vinczellérje kedden este 6 óra körül a hegyi kerten belül halva találta meg feleségét. A fiatal asszony délután paradicsom-ért ment be a faluba és este tért vissza a szőlőbe, a hol lakott. Férje hosszúnak találván távol maradáást, de meg ismerte is felesége félnék természetét, eléje ment és csakhamar reá akadt meghalt feleségére. Oláh hegykerülő önként jelentkezett, hogy az asszonyt tévedésből ő lötte meg, kutyát látott és arra akart löni, mások azt hiszik, hogy talán nem egészen felel meg a valóságnak. Mindenesetre gyanus az a körülmény, hogy a lövés után, mint állítólag többen látták, sietve távozott és nem jelentkezett azonnal, noha a férjnek jó barátja volt. A lövés az asszonyt mellbe találta s azonnal megölte. A micskei csendőrök Oláht letartóztatták.

* **Pósa Lajos anyjának temetése.** Meghalt a jóságos öreg asszony, akit a költő fia a ragyogó Budapest utcáin kézen fogva vezetett:

— Jöjjön édes anyám, hadd legyek büszke magára.

Budapestről gyorsvonat vitte a jóbarátokat a Bilog partjára, hogy ott legyenek Pósa Lajos oldalán, édes anyja végső tisztességén. Lőrinczy György tanfelügyelő, Dingha Béla író, Singer Sándor az *En Újságom* kiadója és Sebők Gyula budapesti tudósítónk indultak utnak a fővárosból, hozzájuk csatlakozott Füleken nógrádi Pap Gyula és Radnóton Józsa Antal tanfelügyelő.

Ifjú Pósa Lajos ref. lelkeszt tartotta a temetést és magasan szárnyaló beszédet mondott. A beszéd után megindult a gyászmenet. A Pósa-nemzetség tagjai vitték a koporsót, hol férfiak, hol nők, két oldalt fehér ruhás leányok ketten-ketten vitték a koszorukat. A temető előtt mi vettük el a drága halottat s vittük a sirig Pósa Lajos édes anyját.

Ott előállott Lőrinczy György és könnyektől elfojtott hangon olvasott fel egy gyönyörű költeményt:

»Zúgatók, sirjatók radnóti harangok...«

A koporsót leeresztették, a hantok dübörögve hullottak reá, a közönség soraiból csöndes zokogás hallatszott.

* **Vipera a micskei szőlőhegyeken.** A napokban a micskei róm. kath. plebánia szőlőjében egy fiatal kereszties viperát fogtak el, a kigyó valóban vipera verus, pelias verus egyike a legveszedelmesebb fajta kigyóknak, amint azt Kertész Miksa tudós tanár ur megállapította. A hegyközség kellő óvatossággal fog hozzá a netalán még ott tanyázó kigyók nyomozása és elpusztításához. Az érdekes leletet a Rozenberszky Gyula plebános ur elküldötte a gimnázium muzeumába, mint e vidéken ritkán előforduló különös álatot.

* **Imaház avatás.** F. hó 5-én avatták fel a Szalárdon épül új izr. templomot. Az ünnepeken a helység intelligentiája igen szép számmal volt képviselve. Jelenvoltak: Weiserschütz főszolgabíró, Surányi Lajos ref. lelkeszt, Kiss Elek ügyvéd, Veress Sándor közs. jegyző Raifay D. ö. Szücs János és Fodor Gyula néptanítók, Bujdos János, Lintner Kálmán állatorvos, Sipos János közs. főbíró, Nagy Sándor törvénybíró, Jurák Sándor és még számosan és a hitközségi tagok teljes számmal. A csinosan épült új templomban első sorban Reichenberger Ábrahám székelyhídi főrabbi mondott megható imát.

* **A zsidóbusok megszabályozása.** A kereskedelmi miniszter terjedéles rendeletet küldött meg a nagyváradi ipar és kereskedelmi kamarának, a melyben a zsidóbus kereskedést szabályozza. Többek között azt rendeli el a miniszter, hogy az olyan zsidóbus, aki az ócska tárgyak eladása mellett új czikkeket árul, köteles iparigazolványt váltani.

* **Új rend a vámsorompónál.** Az már teljesen bebizonyult, hogy a vámkezelésnek az a módja, a mely Nagyváradon gyakorlatban van, sem nem czélzserű, sem nem biztos és megbízható. A városi tanács intézkedéséből némi ujítást hoztak be. Nevezetesen a külső vámoknál, ahol eddig a hetivásáros napokon óriási tolongás volt, mert csak lassan tudták a vámház jegyeket, a vámház ablakán kiadni most mozgó vámszedők vannak alkalmazva, a kik előre mennek s az uton osztják ki a pénz ellenében a vámjegyeket. Azonkívül ki-segítő vámosok segítenek a hetivásáros napokon a rendes személyzetnek. A vámjegyek elszakítását a rendőrökre bízták. Ez utóbbi nem találjuk megfelfedezkedést nek, mert a rendőrnek más hivatása van s kétféle teendő végzésénél a közérdek szenved.

* **Csung herceg.** Angol lapoknak sürgönyzik Shangaiból, hogy Csung-herceg magatartása egész Kinában nem kedvező hatást tett. Előkelő kínaiak ugy nyilatkoznak, hogy Csung herceg az ő eljárásával nagyon emelte mandzsu dinasztia tekintélyét a nép szemében. Nem lehetetlen, hogy Csung herceg miután Kinában a trónöröklési rend nincs pontosan megállapítva, már a közel jövőben trónörökösé fog kikiáltatni, a mi az európai hatalmak intenczióinak is megfelelne.

* **A nyári és téli szezon a Félix-fürdőben.** A Félix-fürdőben csütörtökön véget ért a nyári szezon. Nem ugyan akként, hogy ne volna elég fürdő vendég, mert a szobák java-részt telve vannak, hanem a zenekar eltávo-zott s a hűvös időjárás bekényszeríti a fürdővendégeket az étterembe és a szobákba. Az idei fürdőszezon különben igen kitűnően sikerült a Félix-fürdőben. Igen sokszor nem kapott lakást a vendég, annyira tulzsufolva volt a pompás fürdő. A szezon befejezésénél a zenekar elhuzta a Hymnust, a Szózatot és a Rákóczy indulót. Amint befejezték a nyári szezon kezdetét vette a téli, amely ugyan nem oly népes, de éppen oly kedélyes.

* **Rabszolgakereskedés.** Szomorú világot vet az Egyesült-Államok kairói konzulának jelentése azokra az álapotokra, melyek Abessziniában és Szudánban a rabszolgakereskedés tekintetében uralkodnak. E szerint a né-gus országában és a szomszédos területeken szabadon virágzik a rabszolgakereskedés. Az angol kormány ugyan mindent elkövet, hogy véget vessen a szegyenletes állapotoknak és e végből állandó czirkálócsapatokat tart, melyek a rabszolga karavánok üldözésével foglalkoznak, de ha sikerül is egy-egy csoport rabszolgát kiszabadítani, az emberhussal való kereskedelem olyan nagy mérvű, hogy ez alig jöhet számba. A rabszolgakereskedésnek főleg Jedda, Hodeida és Jemen a központjai. Ez utóbbi hely különös az eunuchokkal való kereskedelem főpiacza. Vagy két nagykereskedő foglalkozik ott a rabszolgák árusításával és ezeknek oly nagy »raktárak« van ez áruból, hogy minden keresletet nyomban kielégíthetnek. Nem utolsó érdekességű dolog, hogy a rabszolgakereskedés Menelik király pártfogása alatt áll. Az amerikai konzul jelentésében közli a rabszolgák árszabását is. Eszerint egy olyan rabszolgának, vagy rabszolgának, aki még nem idősebb 14 évnél, az ára rendszerint 14 dollár, 14—20 éves rabszolga vagy rabszolga nő 100—125 dollárért kel; egy 20—30 éves rabszolgának vagy rabszolgának pedig 150 dollár az átlagára. Ezek az árak azonban csak közönséges rabszolgákra vonatkoznak, míg az eunuchok jóval drágábbak, annyira, hogy egy eunuchnak legalább 400 dollár az ára.

* **A szerb nyelv a pétervári egyetemen.** Nagy feltűnést kelt Szent-Péterváron, hogy az ottani tudomány egyetem ma kiadott tanrend-jében az olvasható, hogy a szerb irodalom számára új tanszéket állítottak fel az egyetemen.

* **A czár és a francia sajtó.** A francia lapok két hét óta egyébről se irnak, mint a csár látogatásáról. De nem is annyira a látogatásnak politikai oldalával, mint inkább az utazás, elszállásolás, ünnepélyek stb. legapróbb részleteivel foglalkoznak. Így például egy nagy komoly lap a minap két hasábot írt arról a tartalék-tehénről, melyet a czári pár legfiatalabb gyermeke részére mindentüvé elvisznek. Van azonban néhány szocialista lap, melyek viszont napról-napra hevesen támadják a czárt. Kiválik közülök az »Auróre«, melyben Zola a Dreyfus-pör idején nagy feltűnést keltett leveleit közölte, a melyért később pörbe fogták. Ez a lap legutóbbi számában, mintán genealógia szerint kimutatja, hogy a czár nem is orosz s így a germanofil francziák egy németet bálványoznak — azt írja, hogy a czár magához »rendelte« Reimste Leygues szépművészeti minisztert is, a kinek meg fogja »hagyni«, hogy valami előkelő helyet biztosítson a párisi operában Ksesinszkaja lengyel tánczosnőnek, a ki a czárnak trónörökös korában a szeretője volt. Ebbe a nőbe a carevics ugy bele volt bolondulva, hogy kedvéért szívesen kiáltotta: »Éljen Lengyelország!« ennek a tánczosnőnek most nagy vagyona van Pétervárott, de ezzel nem elégszik meg, hanem az az ambíciója, hogy előkelő tagja legyen a párisi operának. A czár megígérte neki, hogy ezen óhaját teljesíteni fogja és most a köztársaság pénzén kitarják majd a legautokratább fejedelem nyugdíjba tett szeretőjét.

* **A braganzai herceg szabadsága.** Ferencz József braganzai herceg, a debreczeni Vilmos huszárezred hadnagya elhagyja Debreczert. A herceg egy esztendő szabadságot kapott, melyre tegnap jött meg az irás a temesvári hadtestparancsnokságtól. Ezt az egy évi szabadságot a herceg, aki ma távozik Debreczenből Bécsben fogja eltölteni.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést.

Moró József a maga, valamint gyermekei: Irma, Juliska, Heinrich és Margit; sógora Ébner Károly és neje Moró Juliska s gyermekei; testvérei: Moró András és neje s gyermekei; Moró Károly neje és gyermekei, valamint számos más rokon és ismerősök nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó feleség, illetve édesanya, testvér, sógornő és rokon Moró Józsefné, szül. Szeidl Mária-nak folyó évi szeptember hó 6-án életének 44-ik, boldog bázassága 21-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 8-án d. u. fél 4 óraker fognak Várház-utca 111. számú gyászháztól a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-miséáldozat ugyan e 11-én d. e. 9 óraker fog a Szt.-László templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességetekre ag elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1901. szeptember 6.

* **Páris háza.** Most készült el Páris város legújabb katasztrális térképe, mely 23 méter hosszú és 18 méter széles. Páris területe 78,020,000 négyszögméter. Ezen a területen 1901. január 1-én 88,587 ház volt és pedig 84,882 lakóház és szálló, 1316 gyártelep és 2389 vegyes épület, vagyis olyan, mely gyár is meg lakóház is. Eme házak évenkénti bérjévédelme 879 millió frank, vagyis egy-egy házra átlag mintegy 10,000 frank évi bér esik. Mint-hogy a házak Párisban átlag 5%-ot jövedelmeznek, a házak értéke körülbelül 20 milliárd frankot reprezentál.

SZINHÁZ.

Karczag Vilmos — bécsi szinigazgató. A alsó-ausztriai helytartóság megadta Karczag Vilmosnak, az ismert magyar írónak a konzessziót a bécsi Theater a. d. Wien vezetésére és helybenhagyta egyszersmind Lang hajor intendánsi tanácsosnak, mint művészeti igazgatónak e színházhoz való szerződését.

Zarándoklat a szentföldre.

F. évi október hó 20-án nagyszabású zarándoklat indul a Szentföldre. Ez lesz az első zarándoklat, mióta XIII. Leó pápa a jeruzsálemi kereszt-rendet megalapította. A zarándoklat lelki és egyházi ügyeinek vezetését *Kálmán Károly* országgyűlési képviselő vállalta el, a ki a múlt évi római zarándoklatot is olyan szép sikerrel vezette. Az anyagi részt a *Festi magyar kereskedelmi banknál* teljesítendő befizetések fogják fedezni, míg a technikai rész rendezését *Propper N. János* igazgató vállalta el.

A zarándoklat terve a következő:

Elutazás Budapestről (Keleti pályaudvar) 1901. október 20. vasárnap d. u. 3 ó., érkezés Fiuméba 21. hétfőn reggel 6 óraker, felszállás a kikötőben állomásozó »Daniel Ernő« gyors hajóra; 7 ó. elutazás, esti 6 ó. érkezés Anconába; vámvizsgálat után a város megtekintése; esti 8 $\frac{1}{2}$ óraker társas étkezés a vasút állomás éttermében, éjjel 11 óraker tovább utazás; 22. kedden reggel 6 $\frac{1}{2}$ óraker érkezés Rómába. Időzés ugyanott 22., 23., 24., 25. Hódoló tiszteigés XIII. Leó Pápa Özszentségénél. Megtekintése az összes nevezetességeknek szakértő kalauzolás mellett.

Október 25. éjjelen elutazás Rómából. 26. reggel 7 ó. érkezés Nápolyba; ugyanitt 2 napi tartózkodás 28., 29. Kirándulások Capri-szigetre Sorrentoba-Pompeibe. 30. behajózás a »Nord-deutscher Lloyd« nagyszerű és fényes berendezésű kettős csavargóhajóra, a »König Albert«-re. Esti 9 óraker elutazás.

A III. osztályu utasok 29. éjjelen utaznak el Rómából s 30. reggel érkeznek Nápolyba s a város nevezetességeit megtekintvén, délutáni órákban lesznek behajózva a részökre szintén teljes kényelemmel berendezett világiáró nagy hajón.

November 30-án érkezés Port-Saidba. Esti 8 óraker átszállás a »Khedivial-társaság« »Prinze Abbas« hajójára, reggel 7 óraker horgonyzás Jaffa előtt. Kiszállás. Vám és utlevélvizsgálat teljesen elintézve az utazást rendező iroda képviselöje által. Déli étkezés után (a német telep vendéglőjében). 1 óraker utazás a szíriai vasutal. Esti 5 óraker megérkezés a Zarándoklat végcéljához, a szent városba: Jeruzsálemba.

8—10 napi időzés a Szentföldön. Meglátogatása az összes szent helyeknek. Ünnepélyes körmenet a fájdalmak útján. Az összes nevezetességek: Szentsír temploma, Gethsemani kert, Olajfákhegye, az »Utolsó-vacsora« kápolnája; Siloa-tava; Jozafát-völgye, Salamon-temploma, Omár-mecset, Zsidók fala stb. szakértő vezetés és megfelelő fegyveres kíséret mellett. Kirándulások Bethániába. Betlehembe, Tanturba, Szent Jánosba stb.

Nagyobb, esetleg több napra terjedő kirándulások Jerikóba, Holttengerhez, Jordán vidékére stb. legalább 12 tagnak önkéntes jelentkezésére s külön mérsékelt költségén rendezhetők.

Visszauton az I. II. osztályu utasok ellátogatnak Port-Saidból Cairóba-Alexandriába. Megtekintik a két nagy város és környékének nevezetességeit: A cairói világhírű bazárokat, ghamikat, a ghize piramisokat és muzeumot, Matariehben a legrégebb obeliszket, annak közelében a struczienyészdét; hajókáznak a Niluson, Alexandriában a világhírhírű Pompeius-oszlopát, Mehemed-Ali szobrát, a Mamudieh csatornát stb.

A III. osztályu utasok 5 nappal később, külön vezetéssel indulnak Jeruzsálemből; s találkoznak Port-Saidban a csoportok; itt történik egyszersmind a behajózás Európa felé. A tengeri utazás visszafelé Nápolyban, esetleg Ancona v. Velenczében végződik összeköttetésben a messze keletről (China—Japán—Ausztrália) jövő nagy hajók érkezésével s csatlakozásban az ancona—fiumei hajójárral. Anconából nappali kirándulás végezhető Lorettoba. Erkezés Fiuméba ez idő szerinti megállapodások szerint november 30. esti 5 és fél óraker — s rögtön tovább utazva a m. á vasutak gyorsvonatával 1901. december 1. reggel 8 ó. 20 p. Budapestre.

Az utazási jegyek ára a következő:

I. osztály: 550 forint (1100 korona); II. osztály 430 forint (860 korona); III. osztály: 260 forint (520 korona).

A zarándoklásban részt venni szándékozóknak figyelmébe ajánljuk, hogy a *jelentkezések leg-egyszerűbben lapunknál történhetnek*, még pedig szeptember 30-ig. I. és II. osztályu utasok a jelentkezéskor 200 horona előpénzt fizetnek; III. osztályuak 100 koronát. *A befizetések a Festi magyar kereskedelmi banknál* (Budapest, Gizella-tér sarkán) a »Keleti utazás folyó számlájára« legkésőbb okt. 10-ig eszközlendők.

EGYESÜLETEK.

Felhívás Magyarország katólikusaihoz!

A magyar katolicizmus kilencszáz éves jubileuma alkalmából megtartott Országos Katolikus nagygyűlés — melynek emléke feledhetetlenül él még mindnyájunk szívében — megbizta a Katolikus Körök Országos Szövetségét, hogy a most folyó esztendőben is Katolikus Nagygyűlést rendeznek s ennek megtartásáról gondoskodják.

E megbízatásnak megfelelően, a Magyarországi Katolikus Körök Országos Szövetsége a *Második Országos Katolikus Nagygyűlésre* hívja meg a magyar katólikusokat: hogy találkozáva egymással erőt, bizalmat, reményt merítsünk egymás hithűségéből, hazaszeretetéből, lelkesedéséből; hogy kifejezést adjunk újból hűségünknek, ragaszkodásunknak Anyaszentegyházunk és édes magyar Hazánk iránt; hogy tanácskozzunk teendőink, jövő feladataink felől, melyek a jövőben reánk várnak, azokról a köteleességekről, melyeket teljesíteniük kell egyházunk és hazánk javára, dicsőségére.

A Második Országos Katolikus Nagygyűlés november 4—7. nánjain fog megtartatni Budapesten az ország fő- és székvárosában.

A nagygyűlésnek *rendes tagja lehet minden katolikus férfi*, ki ezen szándékát folyó évi október hó 15-ig a nagygyűlést előkészítő bizottság irodájában (Molnár-utca 11. Kath. Kör.) *bejelenti s tagsági díj fejében 4 koronát fizet.* A rendes tagok résztvehetnek a szakosztályi üléseken, a nyilvános üléseken, a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepeken s a szakosztályi üléseken szólsági és szavazási joggal bírnak. *A hölgyek pártolótagjai lehetnek nagygyűlésünknek s tagsági díj fejében két koronát fizetnek.* A pártoló-tagok a nyilvános üléseken s a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepeken vehetnek részt.

Kedvezményes utazásról, ételmezésről, lakásról gondoskodva leendő.

Nagygyűlésünkkel egyidejűleg fog megtartatni: az *Eucharisztikus kongresszus*, a *Kath. Körök Országos Szövetségének évi közgyűlése*, a *Kath. Legényegyletek Országos Szövetségének évi gyűlése*, a *Keresztény Szövetkezetek harmadik kongresszusa.*

Mindezekről, valamint a részletes programról is idejekorán fognak a jelentkező tagok értesítettetni.

A jelentkezéseket, hogy mindennel idejében készek legyünk, kérjük *október 15-éig* okvetlenül beérkezni.

Magyarország Katólikusai!

A múlt évben megtartott katolikus nagygyűlésen diadalmasan emeltük magasra a magyar katolicizmus hófehér lobogóját, felírva rája a magyar katólikus szívek előtt kilencz századon át szent és magasztos jelszavakat, amelyekért éltünk s ha kellett meg is haltunk — Isten, király, haza! Jöjjünk össze ez évben ismét, ezren és ezren, ennek a zászlónak szárnyai alá, megújítani hűségi fogadalmunkat, valamást tenni katólikus hitünkéről, magyar hazaszeretetünkéről, erőt meríteni a reánk váró köteleességek buzgó teljesítésére. Papok és világiak, szegények és gazdagok, egyesületeink, községek jöjjenek el mind, hogy a hitnek és hazaszeretetének érzelmében egyesülve, közös

buzgósággal kérjék Nagyasszonyukat, égi pártónánkat, hogy ne feledkezzék meg továbbra sem, édes hazákról, Magyarországról.

Budapest, 1901. szeptember hó 1-én.
A Magyarországi Kath. Kőr Országos Szövetsége nevében:

Gyürky Ödön ifj. gróf Zichy János
titkár. elnök.

A nőgyűlés vál. ülése. A Bihar megyei és Nagyvárad Nőgyűlés választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi szeptember hó 9-ik napján d. u. 4 órakor lakásomon tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1901. évi szeptember hó 6. napján. özv. báró Gerliczy Félixné, elnök.

IRODALOM.

Pályamutató. A pályaválasztás előtt álló mindkét nembeli magyar ifjuság kalauza: összeállította *Amicus Juventutis*. Budapest, Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságválalata. 1901. Ara 2 kor.

Egy ügyesen megírt, hasznos és olcsó könyvet ajánlunk mindazoknak, a kik a pályaválasztás nagy kérdése előtt állanak, nem tudva magukat a döntő lépésre elhatározni.

Nem, mert nem ismerik az utakat, melyek előtt állanak.

Mikor a fiatal ember odaért és mikor a fiatal leány sorsa odakényszerítette, hogy pályát válasszon, a legtöbben csak úgy vak-tában indulnak neki az életnek. Nem is lehet másképp, nem ismernek az életből semmit. S kitől kérjenek felvilágosítást? A cigány a maga lovát dicséri, az ember pedig a maga mesterségével nincs megelégedve, a hányat megkérdezi a pályát választó, annyi pályától fogják elriasztani, s végre is odajut, hogy nem érdemes egy pályára sem lépni.

Hol is volna olyan egyetemes látkörű ember, aki minden pályának előnyét, hátrányát elő tudná sorolni?

Ilyen egyetemes áttekintést ad a czimben jelzett munka. Minden pályának megmondja, mi az előnye, miféle előmenetel van rajta, mi-csoda kitérésai vannak átlag az embernek, ha erre vagy arra a pályára lép. Egy-két találó megjegyzéssel fején találva a szöveget, ügyesen jellemzi valamennyi életpályát. Látszik, olyan ember munkája, aki kint forog az életben s nagyon közelről ismeri az életet. Emellett persze nem lehet rossz néven venni tőle, ha itt-ott kissé felületes.

A könyv két részre oszlik: külön csoportban tárgyalja a férfi-, külön a női életpályát, mindenik csoporton belül betűrendes sort követve. Különösen a kevéssé ismert pályákra fordít a könyv nagy gondot s ezeket tárgyalja leg részletesebben.

430 oldalra terjed a Pályamutató s ebbe a vastag kötetbe felvette szerzője az összes magyar életpályákat. Tanév kezdetén ezt a könyvet ajánljuk legmelegebben szülők és a pályát választó fiatalság figyelmébe. Ara csak két korona, ezt megéri az a biztos tájékozás amelyet belőle szerezhetni.

Igazságszolgáltatás.

Oszták ügyvédek talárban. Az oszták igazságügyminiszter az oszták ügyvédi kar óhajának engedve rendeletet bocsátott ki, melyben részletesen felsorolt esetekben az ügyvédekre nézve kötelezővé teszi a talárviselést. A rendelet értelmében ezentul esküdtészi tárgyalásokon, továbbá a felső tartományi, bírósági, a legfelső bírósági és semmitészi tárgyalásokon az oszták ügyvédeknek fekete talárban kell megjelenniük. Ezzel az oszták ügyvédeknek egy régi óhajta valósult meg.

Félmult időkből. Ezen a czimben *Kacziány Géza* író és hiriapirónak egy tárczája jelent meg. A tárczaközlemény ugyancsak erős sértésekkel illette *Luka Pál* hontmegyei volt

tisztii ügyész. Epil' jgusa volt e cikk annak a szenvedélyes politikai harcoknak, a mely kard-dal, pisztolylyal és a röpiratok százaival éven keresztt' járta Hontmegyében a Majthényi és *Ivánka* családok közt. A hírhedt honi állapotok elvándulását festette Kacziány, megemlítve a többek közt, mint törtek egymásnak az él'ele ellen is a politikai ellenfelek. A párbajok napirenden voltak és Majthényi főispán keresztfia, *Luka Pál* vármegyei ügyész megesküdtött volna, hogy kiirtja az Ivánkákat. Ki is hívta párbajra az ősz Ivánka Zsigmondot, de előbb egy vas Ivánkát csináltatott s azon gyakorolta magát a czéllövésben. El is találta a pisztolypárbajban. Hozzátette a cikk hogy az ilyen ember, már mint *Luka*, a ki hivatalában hamisított és sápol't — nem tisztességes.

Luka sajtópörrt indított Kacziány ellen, de a királyi ügyészség, mivel ez időben a panasos nem volt már közhivatalnok, nem fogadta el a vád képviselőt. Erre *Luka* maga jelentkezett a vád képviselőre s a bíróság sajtótanácsa Czárán táblai bíró elnöklése mellett, ma foglalkozott a politikai háttérű esettel.

A panasos nevében *Eötvös Károly* helyettese, dr. *Kadosa Marcell* a bepanaszolt író vád alá helyezni kérte, annak daczára, hogy az ügyészség lemondott a vád képviselőtől. Kacziány védője ifj. dr. *Schulhof Géza* ezzel szemben azt vitatta, hogy az eljárás, miután az ügyészség nem fogadta el a vádat a törvényes időben a 22-ik sz. dötvény és a 270-ik §. értelmében megszüntetendő. Nincs pedig további eljárásnak helye azért, mert az inkriminált tárcza *Lukát*, mint közhivatalnokot támadta.

A vádtanács a védő álláspontjára helyezkedett és kimondva, hogy a vádat ez esetben csakis a királyi ügyészség képviselhetne volna, a B. P. 2. §-a értelmében megszüntette az eljárást. *Eötvös Károly* helyettese a hozott határozatot megfélebbzte.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Francoziából: K-6.

62.

Kihallgatta a két barátot a Fentanés ünnepegyén *Miguel* és *Ricardo* közt lefolyt veszekedésre vonatkozólag. *Alvarez*, ki szivesebben hagyta *don Estevan* beszélni, kénytelen volt beismerni, hogy a gyilkosság idejében és helyén *Fuenleal Miguel* mellettük lovagolt el.

— Én mindazonáltal ártatlannak hiszem ezt a fiatal embert, mondá az udvarnagy valamása befejeztével.

Don Estevan rémülettel vegyes csodálkozással nézett barátjára.

— Istenemre bíró ur, mondá az ültetvényes unokaöccsémét meggyilkolták, a gyilkos keze között van s remélem nem fog kénszeríteni egy becsületes embert arra, hogy magamagának szolgáltatson igazságot.

Négy napig volt *don Estevan* *Orizavában*, s ez idő alatt minden befolyását felhasználta, hogy az eljárást meggyorsítsa s a vádlott ellen bizonyítékokat szerezzen. *Alvarez* mindet elkövetett, hogy a per menete *Micaela* előtt titokban tartassék, nehogy a rossz hírek okozta felindulás károsan hasson ugys gyenge egészségére. Egy vacsora után azonban *don Estevan* nem állhatta meg, hogy elítélőleg ne nyilatkozzék *Alvareznek* a perben tanusított magatartása felől.

— Ugy segélyen, azt lehetné az ember hogy védelmezni akarja a mi szegény *Ricardonk* gyilkosát, mondá az ültetvényes.

Micaela, ki ájuláshoz volt közel, elárulta volna magát az udvarnagy egy titkos intése nélkül. Mikor vele egyedül maradt, sírni kezdett.

— Ha ő meghal, én is meghalok, mondá.

A szegény leány gyakran kilovagolt s bejárta azt a helyet, hol nem rég együtt sétáltak kart karba öltve. Mennyi boldog és szomorú emlék rohanta meg e séták alatt! Itt rá akadt néhány hervadt virágra, ott ismét egy letört

galyra, távolabb ismét egy mohos köre, melyen együtt ültek. Eszébe jutottak édes szavai, esküvései, viszontlatta azt az odvas cziprust, melyben egyszer egy zápor elől menedéket kerestek.

Mint régen, nem törődött az órák futásával s ha eljött az idő, mikor *Miguel*rel találkozni szokott, most is önkénytelenül merengett; de midőn csakugyan keresni akarta azt, kiről álmodott: a köd szélfoszlott, az álmokép eltűnt s ő a szomorú, reménytelen valóra ébredt.

Tíz napig tartott, míg a bíró az előzetes vizsgálatot lefejezte, a tanukat kihallgatta, a bizonyítékokat egybegyűjtötte s eléggé világosan látván a dolog állását, a börtönbe ment, hogy a vádlottat kihalgassa. A fogház hatalmas épület volt, csaknem szemben a pélebánia templommal. Az egész épület kívülről nem volt barátságatlannak mondható.

A nehéz rácsos ajtó megnyitott a bíró előtt, kivél a védőügyvéd és két irnok ment be. A látogatók a fogházfelügyelő vezetése alatt először egy nagy udvaron mentek át, mely tele volt felmeztelen indiánokkal és meszticzekkel, kik bilincsekre verve itt töltötték ki kisebb büntetésüket. Azután egy sötét folyosóra értek, hol alig járt a levegő. Az egyik czella ajtaját kinyitották a fogházfelügyelő belépett.

— A vizsgálóbíró ur kiakarja önt hallgatni, jelentette.

A bíró és társai beléptek a sötét börtönbe. Lámpát kellett hozni, hogy a bentlevők egymást láthassák. *Miguel* egy alacsony zsámolyon ült, kezei és lábai bilincsek voltak. Arca sápadt volt, fekete szemei a láztól csillogtak, egy földön fekvő gyékény helyettesítete az ágat.

— Uram, mondá az ifju erőlködve felállván, én nem vagyok sem indián sem mesztic, mégis bilincsekbe vertek s ezen sötét oduba zártak kihallgatás nélkül.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

A király Zirczen.

Zircz, szept 6. Ő Felsége 3000 koronát küldött kiosztás végett *Fenyvessy* főispánhoz, melyből 600 koronát *Zircz* szegényei, 400 koronát a tüzoltó-egylet és 2000 koronát az Erzsébet-kórház kapott.

A király mostani veszprémmegyei látogatására nagy előkészületeket tett ugy a vármegye, mint pedig a zirczi apátság is. A merre ő Felsége a lövőgyakorlatok színhelyére megy. *Aplony*, *Rátóth* községig, onnan pedig *Hajmáskérig* és *Ösküig*, az utakat teljesen újra fedték és jó karba helyezték. A munkálatokat már közel két hónapja, hogy megkezdtek, mert két helyen egész új utkésztés vált szükségessé. Igen nehéz munkát végzett ezzel a vármegye, mert aratás idején nehéz volt a kellő munkaerőt megszerezni, ugy hogy több munkást a szomszéd vármegyékéből kellett rekvirálni.

A munkálatokat a veszprémi állam-építészeti hivatal vezette *Kolozsváry* megyei alispán felügyelete alatt. *Zirczen* is már hetek óta tatarozták a csinos kis bakonyi város házait, és első sorban az impozáns szép kolostort, mely a 18-ik század elején épült és barokk-stilusban épült templommal van egybe építve. Ő Felsége lakosztályát a kolostor déli részén rendezték be, mely kizárólag ő Felsége személyes használatára öt szobából áll.

Az épület főhomlokzatának első emeletén, a bejárat feletti császár-termet a hozzátartozó szobákkal *Ferencz Ferdinánd*

főherceg számára rendezték be, a kolostor első emeletének templom felőli részét pedig Frigyes főherceg, Beck báró tábornagy és Kropacsek tábornok foglalják el. A kolostor második emeletét teljesen a ciszterciák remek könyvtára tölti be. A kolostor legalsó tagolatában csak Vajda Odön zirczi apát lakik. Két szobát különben itt is az udvar számára rendeztek be, míg a rend tagjai mindnyájan kiköltöztek a kolostorból. A diszitó munkálatok befejezését nagyon hátráltatta az eső, mely különösen tegnap egész nap esett. (M. T. I.)

Ő felsége a fegyvergyakorlaton.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Szeretett királyunk 6 óra 30 perczkor *Hagymás-Győrösre* vonult *Zirczről*, a gyakorlati mozdulatok megsejmlésére. Örömet fejezte ki a kocsiban mellette ülő *Ferencz Ferdinándnak*, hogy a szép gyakorlatoknak kitűnő jó idő kedvezett. Pont 11 órakor visszakocsizott *Zirczre*. *Hajmás Győrös* község gyönyörűen fel volt diszítve, rózsázza és lobogózza. Ő felsége magas megelégedését fejezte ki a tűzterek lögyakorlata felett.

Ugron mandátuma.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) Mint politikai körökben beszélnek, a ház feloszlata után 9 tagu bizottság fogja felkérni *Ugront*, hogy Szilágy-Somlyón a képviselői jelöltséget fogadja el. Ha esetleg — a mit nem tartanak valószínűnek — nem fogadja el a jelöltséget, *Ronai Dezsőt* fogják felkérni a jelöltség elfogadására.

Zivuska sikere.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. táv.) Zivuska darabját ma adták a nemzetiben s daczára annak, hogy színházi körökben csak irodalmi sikert jósoltak, mégis nagy külső hatást is ért el.

Minden felvonásban háromszor-négy-szer kitapsolták a szerzőt, a harmadik felvonás végén a közönség szinte tombolt elragadtatva a darabtól.

Pestis-gyanus utasok.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Egy mai lap azt írta, hogy Baranya-Szent-Lőrinczen két utas pestis gyanus tünetek között megbetegedett. Erre vonatkozólag a Magyar Távirati Iroda illetékes helyről a következő értesítést kapta Baranya-Szent-Lőrinczen tényleg leszállítottak egy asszonyt két gyermekével, mert az asszony rosszul lett és hányt. Az orvosok grasztikus lázt konstataáltak. Fertőző betegségnek vagy éppen pestisnek semmiféle nyomát nem észlelték és semmiféle egészségügyi óvintézkedésre nem volt szükség.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Tegnap *Dunakeszen* az egyik tehervonat elől lecsatolták a mozdonyt, a kocsik lejtőre kerültek s nem lévén mi gátolja rohanásukban, a pályán *Dunakeszre* robogó tehervonattal összeütközött. Az ütközés oly erős volt, hogy a mozdonyvezető s az egyik fékező nagyon súlyosan megsebesült, több loápoló pedig könnyebb sérülést szenvedett.

Az új ágyuk nem jók.

Budapest, szept. 6. (Saját tud. táv.) Mint Bécsből jelentik, ma kísérleteztek az új ágyukkal *Steinfeld* mellett, de egyetlen egy se vált be, amennyiben ezen új ágyuk egyáltalában még meg sem közelítik *jóság* tekintetében a régít.

Rablóktól megtámadott hittérítő.

Konstantinápoly, szeptember 6. Jumaivalában, a szaloniki vilajetben rablók támadták meg és fosztották ki Miss Ellen amerikai hittérítőnt és a kíséretében lévő asszonyt. Szalonikiból jelentik, hogy utóbbi időben a helyi hatóságok Macedóniában több bolgár embert tartóztattak le illojális üzelmek gyanuja miatt. (M. T. I.)

Földrengés.

Sopron, szept. 6. Ujfalu és Sonkut környékén tegnap éjjel óriási földrengés volt, több ház összeomlott, az álmokból fölriasztott lakosok fejvesztetten szalagáltak ide-oda. A kár tekintélyes, emberéletben kár nem esett.

KOZGAZDASAG.

Szőlőszeti eszköz és szőlőszajtoló kiállítás és vásár N.-váradon. A b.-megyei gazdasági egyesület és a nagyváradai hegyi választmány a város szőlőtelepén szőlőszeti eszköz, szőlőszajtoló kiállítás és vásárt rendez. E tárgyban a rendező bizottság e hó 6-án gyűlést tartott, melyen jelen voltak: Balassa István vinczellérképezdei igazgató, Bordé Ferencz, Márkus János, Molnár Lajos, Székely Sándor, Weingartner Andor. A rendező bizottság a kiállítás idejét szeptember 26-ára tűzte ki, mely alkalommal a város szőlőtelepén próba szűret lesz tartva s azon a kiállított szőlő-örölők és sajtolók működésben bemutatva lesznek. Megállapítá a bizottság a kiállítás részletes tervezetét is, melyet közelebb hozunk.

Nehézkes összeköttetés magyar czégekkel. A kereskedelmi m. kir. miniszter *bukaresti* magyar szaktudósítójának július havi jelentéséből közöljük az itt következőket:

Tapasztaltam azt, hogy gyárosaink *Moldvát* teljesen elhanyagolják s hogy jó hírnévnek örvendő ágensek a panasznak egész árját ön-

tötték ki előttem a *magyar czégek* ellen, a melyekkel minden igyekezetük mellett *lehetetlen az üzleti összeköttetés fenntartása.*

Igy ismételtetett, hogy mily *nehéz* bizonyos magyar gyárosoktól *választ kapni. Minél* elkészítésénél nehézkesek, *hónapokig cs ak halogató* válaszokat irnak. A czikkek előállításánál *sem izlés, sem minőség* tekintetében nem alkalmazkodnak az itteni igényekhez. *Fizetési feltételeik* a versenyviszonyok közt *lehetetlenek.*

Ez ugyan nem szolgál a magyar gyárosok dicsőségére.

Belch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Natáridők.

	Budapest, szept. 6.
Buza októberre	0.—
Buza áprilisra	—
Tengeri	0.—
Rozs okt.	0.—
Zab ápr.	0.—
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, szept. 6.
Osztrák hitel	—
Magyar hitel	—
Allamvasút	—
Rimánurányi	—
Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1901. szept. 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	118.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,75%	100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.25
Halmórési jog megváltási kötvény	99.90
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyermény-sorsjegyek-kölcsön	176.—
Tiszszabályozás sorsjegyek-kölcsön	145.50
Osztrák járadék-papírban	98.30
Osztrák járadék ezüstben	98.25
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.30
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.45
Magyar hitelbankrészvény	632.—
Osztrák hitelintézet részvény	618.50
Parisi vista	94.85
20 frankos arany (Napoleon'dor)	19.02
Németbirodalmi márká	117.10
London vista	289.40
20 márkás arany	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett czikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárúsítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény czikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

„TISZANTUL”

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti holti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árok mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben

a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetésmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

penz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, színlapok,

egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házások jegyzéke.

5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek

10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri

11. Megholtak } papíron.

12. Bevételi } számadás-ivek.

13. Kiadási }

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Megholtak

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Megholtak

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.